

कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा
अभियानांतर्गत 'अन्नधान्य पिकांकरीता' सन
२०१६-१७ करीता प्रशासकीय मान्यता
प्रदान करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : असूअ ०४१६/प्र.क्र. ४३/राकृवियो कक्ष
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : २७ मे, २०१६

वाचा:-

१. कृषी, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र No. CPS -१-१/२०१५ - NFSM दि. ९/०७/२०१५
२. कृषी, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र No. CPS २-१५/२०१५ - NFSM (CA-V) दि. १२/११/२०१५
३. कृषी कृषी, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र - No. २-१७/२०१६-NFSM दि. २३/०५/२०१६

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान १०० % केंद्र पुरस्कृत अभियान म्हणून सन २००७-०८ पासून सन २०१४-१५ पर्यंत राबविण्यात येत होते तसेच, सन २०१३-१४ पर्यंत भात, गहु व कडधान्य पिकांकरीता केंद्र शासन अर्थसंकल्प बाहय तरतुदीतून सदर अभियानाकरीता राज्य शासनांना निधी उपलब्ध करून देत असे. केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ पासून अभियानांतर्गत भरडधान्य पिकांचा तसेच ऊस व कापूस या वाणिज्यीक पिकांवर आधारीत पिक पध्दतींचा समावेश केला आहे. सदर अभियानांतर्गत समाविष्ट पिकांच्या उत्पादन व उत्पादकतेत वाढ करणे, शेत जमिनीची सुपीकता व उत्पादकता वाढविणे, रोजगारांची संधी निर्माण करणे व शेतक-यांच्या उत्पादनात वाढ करणे ही प्रमुख उद्दीष्ट आहेत.

केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन दि. १२/११/२०१५ रोजीच्या पत्राव्दारे राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिके केंद्र व राज्य शासनाच्या अनुक्रमे ६०:४० अर्थसहाय्याच्या प्रमाणात राबविण्यास मान्यता दिली आहे. त्यानुषंगाने, राज्य शासनाने ₹ ३२३९४.०० लाख रकमेचा कृती आराखडा केंद्र शासनाच्या मंजूरीस्तव सादर केला होता सदर कृती आराखड्यास केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. ३ येथील पत्रान्वये मंजूरी प्रदान केलेली आहे.

त्यानुषंगाने राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिकांकरीता केंद्र व राज्य अर्थसहाय्याच्या ६०:४० प्रमाणानुसार तसेच केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या सुधारीत वार्षिक कृती आराखडा लक्षात घेता अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांकरीता ₹ ३२३९४.०० लाख निधीच्या वार्षिक कृती आराखड्यास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. सन २०१६-१७ मध्ये कृषि उन्नती योजनेंतर्गत - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिके या योजनेची केंद्र व राज्याच्या ६०:४० आर्थिक सहभागासह अंमलबजावणी करण्यास शासनाची प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.
२. सन २०१६-१७ करीता केंद्र शासनाने राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत अन्नधान्य पिकांकरीता राज्यास एकूण ₹ ३२३९४.०० लाख रकमेच्या वार्षिक कृती आराखडयास मंजूरी प्रदान केली असून सदर आराखडयानुसार योजनेची अंमलबजावणी करण्यात यावी. चालू वर्षी पिकनिहाय मंजूर वार्षिक कृती आराखडयाचे विवरण सोबतच्या परिशिष्ट "अ" मध्ये नमूद केले असून, त्याचे पिकनिहाय / केंद्र: राज्य अर्थसहाय्याच्या प्रमाणाचे विवरण पुढीलप्रमाणे आहे -

(₹ लाख)

अ.क्र.	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान अंतर्गत पिके	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१.	भात	११५६.८०	७७१.२०	१९२८.००
२.	गहू	३९६.६०	२६४.४०	६६१.००
३.	कडधान्य	१४९४४.२०	९९६२.८०	२४९०७.००
४.	भरडधान्य	२९३८.८०	१९५९.२०	४८९८.००
एकूण		१९४३६.४०	१२९५७.६०	३२३९४.००

३. चालू वर्ष आंतरराष्ट्रीय कडधान्य वर्ष असल्यामुळे राज्यात कडधान्यांच्या उत्पादन वाढीसाठी जे शेतकरी सुक्ष्म सिंचनाचा वापर कडधान्य पिकांसाठी करतील त्यांना योजनेमध्ये विशेष प्राधान्य देण्यात यावे. तसेच सदर योजनेतील कडधान्ये योजना दुष्काळ ग्रस्त / दुष्काळ सदृश्य क्षेत्रात राबविण्यास प्राधान्य द्यावे.
४. केंद्र शासनाने कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत विहीत केल्याप्रमाणे अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती तसेच महिला शेतकरी लाभार्थ्यांना सदर योजनेंतर्गत लाभ देण्यात यावा.
५. केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत राज्य शासनास सन २०१६-१७ करीता संदर्भाकित दि. २३ मे, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये दिलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार, तसेच चालू वर्षी अभियानाकरीता मंजूर केलेल्या कृति आराखडयानुसार आणि वेळोवेळी केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने दिलेल्या दिशानिर्देशानुसार सदर अभियानाची अंमलबजावणी करणे बंधनकारक राहिल, याबाबत संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी राज्यस्तरावरून अभियानाचे संनियंत्रण करावे, त्याचप्रमाणे अभियानाच्या प्रभावी अंमलबजावणी व संनियंत्रणाकरीता वेळोवेळी अधिनस्त कार्यालयांना निदेशित करावे.
६. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत विविध घटकांतर्गत लाभार्थी शेतकरी निवडतेवेळी अल्प व अत्यल्प भू-धारक शेतकऱ्यांना वा सदर शेतकऱ्यांच्या गटांना प्राधान्य देण्यात यावे, त्याचप्रमाणे केंद्र शासनाने संदर्भाकित दि. ९/०७/२०१५ रोजीच्या पत्रान्वये अभियानांतर्गत ज्या घटकांखाली थेट लाभार्थ्यांच्या खाती अनुदान जमा करण्याचे (Direct Benefit Transfer) निदेशित केले आहे त्या घटकांचे अनुदान थेट लाभार्थ्यांच्या खाती जमा करण्यात यावे.

७. संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांनी/तालुका कृषि अधिकाऱ्यांनी अभियानाकरीता लाभार्थ्यांची निवड करून अभियानांतर्गत समाविष्ट कार्यक्रम राबविण्याच्या दृष्टीने लाभार्थ्यांची यादी तालुका स्तरावर संकलित करावी. सदर यादीमध्ये शेतकऱ्याचे नांव, गांव, सर्वे/गट क्रमांक या बाबींसह, मोबाईल/दुरध्वनी क्रमांक, बँक खाते क्रमांक, आधार क्रमांक इ. पैकी किमान एका बाबीची माहिती संकलित करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे अभियानांतर्गत निवडण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची यादी निधी प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांमध्ये कृषि विभागाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांची राहिल.
८. सदर लाभार्थ्यांच्या यादीनुसार सर्व लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या शेतावर हाती घेण्यात आलेल्या कार्यक्रमाची प्रत्यक्ष तपासणी त्या-त्या गावातील कृषि सहायकांनी करावयाची असून, त्यांनी आपला अहवाल तालुका कृषि अधिकाऱ्यांमार्फत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांना सादर करावयाचा आहे. त्याचप्रमाणे, कृषि सहायकांचे अहवाल प्राप्त होताच सदर कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात आलेल्या कामांच्या पर्यवेक्षीय तपासणीचे उचित प्रमाण संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी मार्गदर्शक सूचनेमध्ये विहित करावे.
९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०५२७१७०८४२६३०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सहपत्र: वरीलप्रमाणे

(श्रीकांत चं. आंडगे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति:-

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
२. अपर मुख्य सचिव (कृषि व पणन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
७. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
८. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
९. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
१०. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.

११. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१३. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
१४. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१५. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
१६. मा. मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
१७. मा. राज्य मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
१८. निवड नस्ती.

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- भात सन २०१६-१७ वार्षिक कृती आराखडा

(रु. लाख)

अ.क्र	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	केंद्र शासनाने मंजूर केलेला लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	अ) सुधारित तंत्रज्ञानावर आधारित प्रात्यक्षिके				
	i) श्री पद्धत - सुधारित भात	रु. ३८९६ प्रति हे.	हे.	५२७६	२०५.५५
	ii) श्री पद्धत - संकरीत भात	रु. ४९६९ प्रति हे.	हे.	१४००	६९.५७
	iii) चारसूत्री भात पिक लागवड	रु. ४९४७ प्रति हे.	हे.	९००	४४.५२
	iv) यांत्रिकी पद्धतीने पुनर्लागवड	रु. ७४४७ प्रति हे.	हे.	१५००	१११.७१
	v) गादी वाफ्यावर टोकण पद्धतीने (सगुणा भात तंत्र) लागवड	रु. ५९४७ प्रति हे.	हे.	६००	३५.६८
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके १अ (i) ते १अ (v)			९६७६	४६७.०२८९६
	ब) पीक पद्धतीवर आधारित पीक प्रात्यक्षिके				
	i) भात पिकानंतर रबी हरभरा	रु. ११०६१ प्रति हे.	हे.	२४००	२६५.४६
	ii) भात पिकानंतर रबी लाखाळी	रु. ७७३६ प्रति हे.	हे.	५००	३८.६८
	एकूण पिक पद्धतीवर आधारित प्रात्यक्षिके १ब (i) ते १ब (ii)			२९००	३०४.१४
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके १ (अ) ते १ (ब)			१२५७६	७७१.१७२९६
२	प्रमाणित बियाणे वितरण.				
	अ) संकरीत वाण	रु. ५००० प्रती क्विंटल	क्विं	४००	२०.००
	ब) अधिक उत्पादन देणारे वाण	रु. १००० प्रती क्विंटल	क्विं	३६५५९	३६५.५९
	एकूण २ (अ) ते २ (ब)			३६९५९	३८५.५९
३	एकात्मिक कीड व अन्नद्रव्य व्यवस्थापन				
अ)	एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन				
	i) सक्षम मूलद्रव्ये	रु. ५०० प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	४०००	२०.००
ब)	एकात्मिक कीड व्यवस्थापन				
	i) पिक संरक्षण औषधे	रु. ५०० प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	४०४०८	२०२.०४
	ii) तणनाशके	रु. ५०० प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	१३४००	६७.००
	एकूण एकात्मिक कीड व्यवस्थापन			५३८०८	२६९.०४
	एकूण ३ (अ) ते ३ (क)			५७८०८	२८९.०४
४	संसाधन संवर्धन तंत्र/ (कृषी औजार)				
	अ) राअसुअ अंतर्गत				
	i) पावर स्प्रेयर	रु. ३००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	८०२	२४.०६
	ii) पेरणी यंत्र (Seed Drill)	रु. १५००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१०	१.५०
	iii) स्वयंचलित भात लावणी यंत्र	रु. ७५००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२०	१५.००
	iv) रोटाव्हेटर	रु. ३५००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	३००	१०५.००
	v) पावर विडर	रु. १५००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१०	१.५०
	vi) ड्रम सीडर	रु. १५०० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	१००	१.५०
	ब) कृषी यांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत मंजूर				
	i) पावर टिलर (८ BHP & above)	रु. ७५००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२४	१८.००
	ii) रिपर	रु. ६३००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	२८	१७.६४
	iii) रिपर कम बाईंडर	रु. १.२५ लाख प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	८	१०.००
	एकूण ४ (अ) व ४ (ब)				१९४.२०
५	प्रगावी सिंचन साधने				
	अ) पंप संच	रु. १०००० प्रती नग किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	संख्या	६००	६०.००
	ब) पाण्याच्या स्रोतापासून शेतापर्यंत पाणी वाहून नेण्यासाठी पाईप	HDPE-रु.५०/मी. PVC-रु.३५/मी. HDPE laminated-रु.२०/मी.(कमाल मर्यादा रु. १५००० प्रती लाभार्थी)	मी.	७००००	३५.००
	एकूण ५ (अ) व ५ (ब)				९५.००
	एकूण ४ व ५				२८९.२०
६	पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षण (Four Sessions)	रु. ३५०० प्रति सत्र १४००० प्रती प्रशिक्षण	संख्या	१३८	१९.३२
७	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी				
	अ) प्रमाणित बियाणे उत्पादन (Below १० years variety)	रु. २००० प्रती क्विंटल	क्विं	१९९२	३९.८४
	ब) मशिनरीच्या सहाय्याने इनलेट व आऊटलेट सह शेततळे ३०x३०x३ (Actual Cost Rs . ११५७८४/-based on GoM Resolution of Water Conservation Dept. dt.१५.१०.२०१३)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	२८	१६.२१

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- भात सन २०१६-१७ वार्षिक कृती आराखडा

(रु. लाख)

अ.क्र	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	केंद्र शासनाने मंजूर केलेला लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
	क) युरिया ब्रिकेट मशीन व साहित्यासाठी अर्थसहाय्य (Actual cost - Rs १.८० lakh)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	८	७.२०
	ड) गोदाम बांधकाम (२५० मे टन क्षमता) (Actual Cost - २५.०० lakh based on State PWD D.S.R. for २०१३-१४)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१२.५० लाख रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	५	६२.५०
	झ) मिनी राईस मिल (Actual Cost as per GoM RC Rs. २.६९ Lakh)	किमतीच्या ६० टक्के किंवा रु.१.५० लाख रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	८	१२.००
	फ) पिक स्पर्धा (रु १००००, रु ७००० & रु ५००० अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक पारितोषिक as per GoM crop competition guidelines)	रु. २२००० प्रती जिल्हा	संख्या	८	१.७६
	एकूण ७ (अ) ते ७ (इ)				१३९.५१
८	दुर्गम भागात अशासकीय संस्थेमार्फत पीक प्रात्यक्षिके राबविणे	रु. ३८९६ / हे. + admin charges (१०%)	हे.	७९७	३४.१६
एकूण राअसुअ भात					१९२८.०
	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)				११५६.८०
	राज्य हिस्सा (४० टक्के)				७७१.२०

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- गहू सन २०१६-१७ वार्षिक कृती आराखडा

(रु. लाख)

अ.क्र	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	केंद्र शासनाने मंजूर केलेला लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	सुधारित तंत्रज्ञानावर आधारित प्रात्यक्षिके				
	अ) सलग क्षेत्रावरील गट प्रात्यक्षिके	रु.५७०० प्रति हे.	हे.	३०६०	१७४.४२
	ब) आंतरपीक पद्धतीवर प्रात्यक्षिके - ख. सोयाबीन नंतर गहू	रु.१०७०० प्रति हे.	हे.	८५०	९०.९५
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके १ (अ) ते १ (ब)			३९१०	२६५.३७
२	प्रमाणित बियाणे वितरण	रु.१००० प्रती क्विंटल	क्वि	१३२२०	१३२.२०
३	अ) एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन				
	i) सूक्ष्म मूलद्रव्ये	रु. ५००प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५०	हे.	३०००	१५.००
	ii) जिप्सम/ सल्फर ९० WDG	रु. ७५०प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५०	हे.	०	०.००
	ब) एकात्मिक कीड व्यवस्थापन		हे.		
	i) पिक संरक्षण औषधे व जैविक घटक	रु. ५००प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	१३७००	६८.५०
	ii) तणनाशके	रु. ५००प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५०	हे.	३०००	१५.००
	एकूण ३ (अ) व ३ (ब)				९८.५०
४	संसाधन संवर्धन तंत्र/साधने (कृषी औजार)				
	अ) राअसुअ अंतर्गत				
	i) पॉवर स्प्रेयर	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ३००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	२४१	७.२३
	ii) ट्रॅक्टर (Tractor above ३५ BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ३५००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	१२०	४२.००
	iii) पेरणी यंत्र (Seed Drill)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १५००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	९०	१३.५०
	ब) कृषी यांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत मंजूर				
	i) रेज्ड बेड प्लान्टर (BBF) (Tractor above ३५ BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ४४००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	१८	७.९२
	ii) कल्टीव्हेटर (Bullock drawn)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	४५	४.५०
	एकूण ४ (अ) व ४ (ब)				७५.१५
५	प्रभावी सिंचन साधने				
	अ) पाण्याच्या स्रोतापासून शेतापर्यंत पाणी वाहून नेण्यासाठी पाईप	HDPE-रु.५०/मी. PVC-रु.३५/मी. HDPE laminated-रु.२०/मी.(कमाल मर्यादा रु. १५००० प्रती लाभार्थी)	मी	२४०००	१२.००
	ब) पंप संच	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	६२	६.२०
	क) तुषार संच	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	हे.	६०	६.००
	एकूण ५ (अ) ते ५ (क)				२४.२०
	एकूण ४ व ५				९९.३५
६	पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षण (Four Sessions)	रु. ३५०० प्रति सत्र १४००० प्रती प्रशिक्षण	संख्या	४७	६.५८
७	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी				
	अ) मशिनरीच्या सहाय्याने इनलेट व आऊटलेट सह शेततळे ३०x३०x३ (Actual Cost Rs . ११५७८४/-based on GoM Resolution of Water Conservation Dept. dt.१५.१०.२०१३)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	३६	२०.८४
	ब) गोदाम बांधकाम (२५० मे टन क्षमता) (Actual Cost - २५.०० lakh based on State PWD D.S.R. for २०१३-१४)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१२.५० लाख रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	३	३७.५०
	क) पिक स्पर्धा (रु १००००, रु ७००० & रु ५००० अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक पारितोषिक as per GoM crop competition guidelines)	रु. २२००० प्रती जिल्हा	संख्या	३	०.६६
	एकूण ७ (अ) ते ७ (क)				५९.००
एकूण राअसुअ गहू					६६१.००
	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)				३९६.६०
	राज्य हिस्सा (४० टक्के)				२६४.४०

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- कडधान्य सन २०१६-१७ वार्षिक कृती आराखडा (रु. लाख)

अ. क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	केंद्र शासनाने मंजूर केलेला लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
१	सुधारित तंत्रज्ञानावर आधारित प्रात्यक्षिके				
	अ) सलग क्षेत्रावरील गट प्रात्यक्षिके				
	i) तूर	रु. ५३५० प्रति हे.	हे.	५०००	२६७.५००
	ii) उडीद	रु. ३७२५ प्रति हे.	हे.	३०००	१११.७५०
	iii) मुग	रु. ३५३८ प्रति हे.	हे.	१३०००	४५९.९४०
	iv) हरभरा	रु. ७३५० प्रति हे.	हे.	५५२५५	४०६१.२४३
	एकूण गट प्रात्यक्षिके		हे.	७६२५५	४९००.४३३
	ब) आंतरपीक पद्धतीवर प्रात्यक्षिके				
	i) सोयाबीन + तूर	रु. ४१५० प्रति हे.	हे.	४००००	१६६०.०००
	ii) कापूस + मुग	रु. २७२५ प्रति हे.	हे.	७१८०	१९५.६५५
	iii) कापूस + उडीद	रु. २८०० प्रति हे.	हे.	१७०००	४७६.०००
	iv) ऊस + हरभरा	रु. ५४०० प्रति हे.	हे.	२२००	११८.८००
	एकूण आंतरपीक प्रात्यक्षिके		हे.	६६३८०	२४५०.४५५
	एकूण पिक प्रात्यक्षिके १ (अ) व १ (ब)			१४२६३५	७३५०.८८८
२	अधिक उत्पादन देणाऱ्या वाणाचे बियाणे उत्पादन व वितरण				
	अ) प्रमाणित बियाणे वितरण.				
	i) तूर	रु. २५०० प्रती क्विंटल	क्वि	४२००	१०५.०००
	ii) उडीद	रु. २५०० प्रती क्विंटल	क्वि	३१२	७.८००
	iii) हरभरा	रु. २५०० प्रती क्विंटल	क्वि	१४२५०६	३५६२.६५०
	एकूण २ अ (i) ते २ अ (iii)			१४७०१८	३६७५.४५०
	ब) बियाणे उत्पादनास सहाय्य				
	i) तूर	रु. २५०० प्रती क्विंटल	क्वि	१५०००	३७५.०००
	ii) मुग	रु. २५०० प्रती क्विंटल	क्वि	१०५००	२६२.५००
	iii) उडीद	रु. २५०० प्रती क्विंटल	क्वि	५०००	१२५.०००
	iv) हरभरा	रु. २५०० प्रती क्विंटल	क्वि	११६५१८	२९१२.९५०
	एकूण २ ब (i) to अ (iv)			१४७०१८	३६७५.४५०
३	एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन				
	अ) सूक्ष्म मूलद्रव्ये	रु. ५००प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	७३५००	३६७.५००
	ब) जिप्सम/ सल्फर ८० % WG	रु. ७५०प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	४९०००	३६७.५००
	क) जैविक खते	रु. १००प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	१२२०१९	१२२.०१९
	एकूण ३(अ) ते ३(क)			२४४५१९	८५७.०१९
४	एकात्मिक कीड व्यवस्थापन				
	अ) पिक संरक्षण औषधे	रु. ५००प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	४६३८९०	२३१९.४५०
	ब) तणनाशके	रु. ५००प्रती हे. किंवा किमतीच्या ५० टक्के जे कमी असेल ते	हे.	९९७६०	४९८.८००
	एकूण ४(अ) ते ४(ब)			५६३६५०	२८१८.२५०
	एकूण (३ + ४)		हे.	८०८१६९	३६७५.२६९

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- कडधान्य सन २०१६-१७ वार्षिक कृती आराखडा (रु. लाख)

अ. क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	परिमाण	केंद्र शासनाने मंजूर केलेला लक्षांक	
				भौतिक	आर्थिक
५	संसाधन संवर्धन तंत्र/साधने (कृषी औजार)				
	अ) राअसुअ अंतर्गत				
	i) पॉवर स्प्रेयर	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ३००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	६५०३	१९५.०९०
	ii) बहुपीक पेरणी यंत्र (Tractor above ३५ BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १५००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	२००	३०.०००
	iii) पेरणी यंत्र (Seed Drill)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १५००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	१०००	१५०.०००
	iv) रोटाव्हेटर (Tractor above ३५ BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ३५००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	४३०७	१५०७.४५०
	v) रीज फरो प्लान्टर (Tractor above ३५ BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ६३००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	१००	६३.०००
	vi) बहुपीक मळणी यंत्र (Tractor / Power Operated)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ४०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	२००	८०.०००
	ब) कृषी यांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत मंजूर				
	i) कल्टीव्हेटर (Bullock drawn)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	४००	४०.०००
	ii) रेज्ड बेड प्लान्टर (BBF) (Tractor above ३५ BHP)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ४४००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	६००	२६४.०००
	एकूण ५(अ) व ५(ब)			१३३१०	२३२९.५४०
६	प्रभावी सिंचन साधने				
	अ) तुषार संच	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	हे.	९००	९०.०००
	ब) पंप संच	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १०००० रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	५०००	५००.०००
	क) पाण्याच्या स्रोतापासून शेतापर्यंत पाणी वाहून नेण्यासाठी पाईप	HDPE-रु.५०/मी. PVC-रु.३५/मी. HDPE laminated-रु.२०/मी.(कमाल मर्यादा रु. १५००० प्रती लाभार्थी)	मी.	१५१२०००	७५६.०००
	एकूण ६ अ ते ६ क			१५१७९००	१३४६.०००
	एकूण ५ व ६			१५३१२१०	३६७५.५४०
७	पीक पद्धतीवर आधारित प्रशिक्षण (Four Sessions)	रु. ३५०० प्रति सत्र १४००० प्रती प्रशिक्षण	संख्या	१७५०	२४५.०००
८	अ) प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकीर्ण (District)			३१	३७३.०००
	ब) प्रकल्प व्यवस्थापन चमू व संकीर्ण (State)			२	३१.०००
९	स्थानिक पुढाकाराच्या बाबी				
	अ) मशिनरीच्या सहाय्याने इनलेट व आऊटलेट सह शेततळे ३०x३०x३ (Actual Cost Rs . ११५७८४/-based on GoM Resolution of Water Conservation Dept. dt.१५.१०.२०१३)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५७८९२ रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	१४२३	८२३.८०३
	ब) मिनी डाल मिल as per SMAM norms (६०% of cost or १.५० lakh whichever is less)	किमतीच्या ६० टक्के किंवा रु.१.५० लाख रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	२००	३००.०००
	क) गोदाम बांधकाम (२५० मे टन क्षमता) (Actual Cost - २५.०० lakh based on State PWD D.S.R. for २०१३-१४)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१२.५० लाख रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	७०	८७५.०००
	ड) FPO साठी बीज प्रक्रिया संच (actual cost Rs. २० lakh)	किमतीच्या ५० टक्के किंवा रु.१०.०० लाख रक्कम पैकी कमी असेल ते	संख्या	२०	२००.०००
	इ) पिक स्पर्धा (रु १००००, रु ७००० & रु ५००० अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक पारितोषिक as per GoM crop competition guidelines)	रु. २२००० प्रती जिल्हा	संख्या	३०	६.६००
	एकूण ९ (अ) ते ९(इ)			१७४३	२२०५.४०३
	एकूण राअसुअ कडधान्य				२४९०७.०००
	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)				१४९४४.२०
	राज्य हिस्सा (४० टक्के)				८९६६.५२

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- भरडधान्य सन २०१६-१७ वार्षिक कृती आराखडा (रु. लाख)

अ.क्र.	तपशिल		देय अनुदान	परिमाण	केंद्र शासनाने मंजूर केलेला लक्षांक	
					भौतिक	आर्थिक
१	पिक प्रात्यक्षिके					
	अ	खरीप ज्वारी	रु. ३२००/हेक्टर	हेक्टर	२००००	६४०.००
	ब	बाजरी	रु. २९००/हेक्टर		२१५६६	६२५.४१
	क	रागी/नागली	रु. १३५०/हेक्टर		५००	६.७५
	ड	मका	रु. ४९००/हेक्टर		२२१००	१०८२.९०
	इ	रब्बी ज्वारी	रु. ३२००/हेक्टर	हेक्टर	६४०००	२०४८.००
	एकुण पिक प्रात्यक्षिके (१ अ ते १ इ)				१२८१६६	४४०३.०६
२	प्रमाणित बियाणे वितरण					
	अ. सुधारीत बियाणे वितरण		रु. १५००/क्विंटल	क्विंटल	१३३७५	२००.६३
	ब. संकरीत बियाणे वितरण		रु. ५०००/क्विंटल	क्विंटल	५८८६	२९४.३२
एकुण प्रमाणित बियाणे वितरण (२ अ ते २ब)					१९२६१	४९४.९४
एकुण राअसुअ भरडधान्य						४८९८.००
केंद्र हिस्सा (६० टक्के)						२९३८.८०
राज्य हिस्सा (४० टक्के)						१९५९.२०